

БЪЛГАРИЯ

КУЛТУРЕН
ТУРИЗЪМ

БЪЛГАРИЯ

www.bulgariatravel.org

Съдържание

Мост на майстор Колю Фичето в град Бяла

Крепост „Баба Вида“

Ако трябва да използваме само една дума, за да опишем България, то тя ще бъде магия. Това е страна, която грабва сърцето на всеки човек, било то с великолепната си природа, многовековни традиции или богата история.

Български фолклорен танц

Земенски манастир

Къща в Боженци

Празници на изкуствата „Аполония“

Асенова крепост

Белоградчишки скали

Същност на българската цивилизация и нейното развитие

В света на траките и тяхното наследство

От Средновековието до модерността – българските столици

Първо българско царство – Плиска и Велики Преслав

Българската столица на Средновековието – Велико Търново

София – древна и вечно млада

Образци на християнското изкуство – църкви и манастири.

Развитие на иконописата

Селища и градове-музеи в България и тяхната магия

Традиционни занаяти и празници

Културен живот и изкуството днес

Созопол

Същност на българската цивилизация и нейното развитие

В българските земи ще откриете богатствата на едни от най-древните народи, населявали Европа. Разположена между Изтока и Запада, с благоприятен климат и природни богатства, страната винаги е била обект на непрекъснат културен обмен. Всеки градски музей тук изобилства с богата колекция от антични предмети и културни останки. Те ще ви разкрият света на най-древните ѝ граждани, техните религиозни, културни и ежедневни потребности. Едно от най-известните съкровища – Варненският халколитен некропол, дава на света най-старото обработено златно съкровище, намирано в Европа (датирано V хил. пр. Хр.).

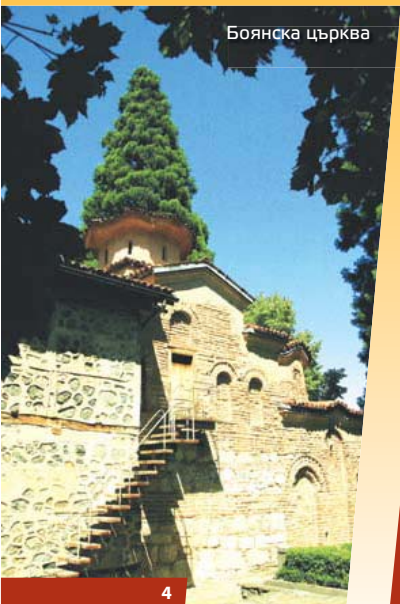
Музей „Неолитни жилища“ – Стара Загора

Българската държава е основана през 681 г. с обединението на племената прабългари и славяни. В непрестанни битки за надмощие и с пренос на ценности, България създава своята богата и самобитна цивилизация. През вековете тя се утвърждава като едно от огнищата на духовната и материална култура – писменост, архитектура, ювелирно изкуство. В столиците Плиска, Велики Преслав и Велико Търново и днес ще усетите славното минало, в което страната изживява своите разцвети. Важен момент в развитието на страната е приемането на християнството за официална религия. Тук се създава славянската писменост, благодарение на която книжовността в царството достига силен духовен подем. От тези земи тръгва разпространението на новата вяра из целия Балкански полуостров.

Велики Преслав

Боянска църква

Купол в Рилския манастир

Великолепни са фреските от църквите и манастирите от XII в. Боянската църква край София е сравнявана с ренесансовите образци, въпреки че ги предхожда с век и половина. Манастирите край Иваново, Аладжа манастир и Бачковският манастир ще ви поразят с майсторството на строителите, художниците и резбарите, с великолепното съчетание на природата и местоположение на култовото съоръжение. Особено величествен е комплексът на столицата Велико Търново – хълмът Царевец – с невероятния си градоустройствен план, стени, църкви, кули и съоръжения за бита.

Завладяна от турците през XIV в., България спира своето държавно развитие. Но това дава шанс да се създадат множество християнски паметници, които спомагат за запазването на етноса и целостта на населението. Обособяват се школи в иконописа, в изкуството на резбованите олтари, в градежа на църковните и манастирските сгради. Тя изживява своя Ренесанс, именуван като Възраждане, с което стъпва в модерните времена.

Днес България е част от Европейския съюз, с модерни градове. Еклектична и съвременна самобитна, днешната България е за всеки, който цени и търси историята. Това е страна, в която се разказват легенди, образи и архитектура говорят за велики времена, а съкровища ни отвеждат към светове на богове.

Национален дворец на културата – София

В света на траките и тяхното наследство

Траките оставят много паметници на културата, чиито брой всяка година се увеличава от археологическите разкопки. Непобедими войни, мистични жреци и изкусни ювелири, траките майсторски изработвали изделия от метал, злато и сребро. Били много добри певци и музиканти. Почитали природата, даровете ѝ и знаели как да използват законите, които я управляват.

Сред занаятите им трябва да се отбележат железарството – особено оръжейното, свършеното обработване на бронза и направата от него на гривни, пръстени, фибули, конски украси, върхове на стрели. Голямо значение имало и лозарството – любовта на траките към виното е пословична. Местни златари изработвали от сребро и злато характерните за тракийското облекло нагръдници, парадни украси за конете на царете и приближените им, както и ползваните при особени случаи за пиене фиали и ритони.

Разнообразни керамични съдове, работени на ръка и на грънчарско колело, бронзови украси за конска амуниция и желязно оръжие в тракийските некрополи от VI-IV в. пр. Хр. във Варненска област са намерени край с. Добриня, Кипра, Брестак и др. Оръжие и бронзови предмети, характерни за тракийската култура се откриват на много места в страната. Украсите им за коне са в силно стилизирания т. нар. „животински стил“. За това свидетелстват голям брой бронзови находки – апликаци и начелници за конски оглавници, с които изобилства всеки градски музей в страната.

Най-характерна, а и най-добре позната проява на тракийската аристократическа култура са богатите погребения, често в монументални гробници и под величествени надгробни могили. Смята се, че броят на тракийските могили в България е над сто хиляди. Богати могили погребения са прочучени и отворени за посетители в могилите край село Дуванли, Пловдивско, в Могиланската могила във Враца, при с. Свещари, Исперихско, край с. Мезек, Свиленградско и много други.

Старосел

Перперикон

Казанлъшката гробница е прочута със своите великолепни стенописи. В централната сцена в куполното помещение е знатен тракиец, увенчан с венец и седнал пред ниска маса, до него жена му на трон. От двете му страни – процесия с музиканти, слуги с дарове и коняри с колесница и коне, разказват за пицността и великолепието на древните обичаи.

Фрагмент от стенопис в Александровската гробница

Особено впечатляващо е Панагюрското съкровище, състоящо се от девет златни съда, богато украсени с фигурни композиции. Най-голямото засега съкровище е Рогозенското, състоящо се от 165 сребърни съда, повечето богато орнаментирани. Едва пет, но с великолепно изработка са сребърните съдове от съкровището, открито край с. Борово, Русенско. Сребърни украси за конски амуниции с интересни фигурни изображения съдържат съкровищата от Луковит и Летница. Всички изброени съкровища са в Националния исторически музей на страната.

Панагюрско златно съкровище

През 2001 г. край с. Александрово, Хасковско, е открита гробница, впечатляваща с красивите си стенописи, а през 2004 г. в могилата „Светицата“, Казанлъшко, в погребението на тракийски владетел, е открита златна маска на тракийски цар, както и сребърен ритон за вино, изобразяващ глава на рогато животно.

Фриз в тракийската могила в Свещари

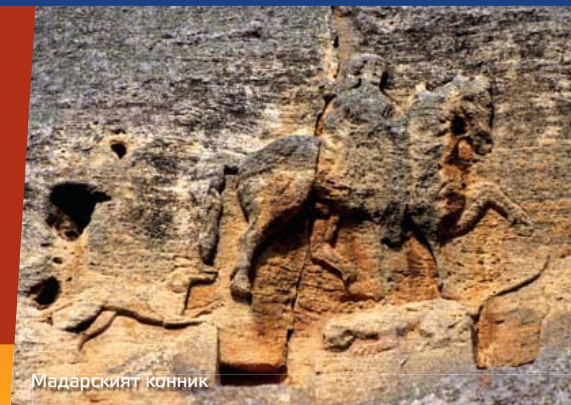
Самият гроб отвътре е бил облицован с дърво, в него се виждат останките на човешки скелет, един бронзов съд и три добре запазени големи глинени амфори. Откритията не спират и днес.

Римски останки от крепостта „Хисаря“

От Средновековието до модерността – българските столици

Най-добрият начин да опознаете България е да посетите нейните столици, част от националното ѝ наследство. Плиска, Преслав, Велико Търново и София са лицето на българската държава от нейното създаване до наши дни. Свидетели са на възходи и падения, на величие и забвение през различните епохи на нейното развитие. Богатите на археологически, исторически и културни паметници старини са основни туристически дестинации.

Мадарският канник

Първо българско царство – Плиска и Велики Преслав

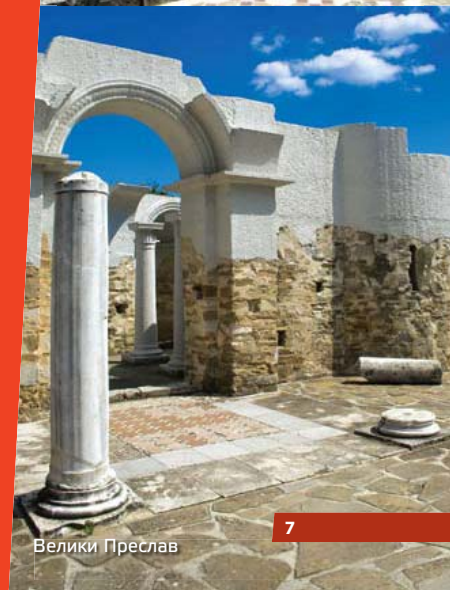
В продължение на цели два века – от основаването на българската държава през 681 до 893 г., Плиска е главното политическо, военно, културно и икономическо средище. Наред с това тя е и сред най-внушителните паметници на средновековното европейско градостроителство.

Разположена сред обширна хълмиста местност, първата столица на България е била защитена с мощни крепостни стени. Дворецът на кан Крум е сред най-забележителните паметници тук. Интерес за туристите представляват тайните входове, по които обитателите му са могли да напуснат незабелязано града. Дворецът е разполагал с голямо водохранилище и модерни за времето си бани. Изключително мащабното строителство, разгърнато през втория етап от изграждането на Плиска, се свързва с името на българския кан Омуртаг. Сред паметниците от неговото царуване са т. нар. Малък дворец с жилищата за членовете на канското семейство, новите бани със сложна отоплителна инсталация, два езически храма и изключително пишно декорираната Тронна палата.

Плиска е историческият град, в който българите са покръствени в християнската вяра. Градът е оставил още раннохристиянски култови сгради с внушителни размери. От тях най-забележителна и внушителна е Голямата базилика. Със своите 2920 кв. м тя е била най-голямата християнска църква на Балканския полуостров. Огромната трикорабна църква, дълга 100 м и широка 30 м, била оградена от голям манастир със сложна архитектура.

Плиска

Велики Преслав

Велики Преслав е втората българска столица (от 893 до 971 г.), която си заслужава да посетите. Цар Симеон I премества столицата от Плиска във Велики Преслав, като го превръща в един от най-величествените градове на цяла Югоизточна Европа (епохата на „Златния век“ в българската история). Във вътрешния град се намира комплексът на царската резиденция: монументални каменни дворци като Големият дворец и Тронната палата с колони, а също богато украсената с мозайки, мрамор и керамични икони Кръгла църква (X в.).

Сред археологически находки се причисляват впечатляващата керамична икона на Св. Теодор Стратилат, Преславското златно съкровище и керамичният иконостас от Дворцовия манастир, уникална колекция от оловни печати.

Паметник „Св. св. Кирил и Методий“ - София

Българската столица на Средновековието – Велико Търново

Велико Търново е средновековната столица на България, която впечатлява всеки с уникалната си красота. Градът се намира в Централна България в подножието на Стара планина. Старинната част на града е разположена на историческите хълмове Царевец, Трапезица и Света гора.

Извършените проучвателна, консервационно-реставраторска и експозиционна дейност, както и мащабните строителни и благоустройствени работи са превърнали този невероятен град в приказка, желано място за отдих и съприкосновение с древността и съвременето. През многовековното съществуване на града тук са създадени и съхранени неповторими паметници на културата, свързани със славната история на българския народ. Запазените останки от крепостите, дворците и църквите са свидетели на разцвета на българската култура през XII-XIV в.

Крепост „Царевец“

Преображенски манастир

Близостта на античния град Никополис ад Иструм, на архитектурно-историческото уникално с. Арбанаси и на многото манастири, създава благоприятни условия за задоволяване на научните и културните интереси на всички възрасти.

Тук си дават среща три славни за България епохи – средните векове, когато през XII-XIV в. е столица на българската държава, Възраждането, когато се превръща в огнище на всичко ново и прогресивно и блясъкът на нашето съвремие. Сред най-известните туристически атракции на първо място е хълмът Царевец. По време на Втората българска държава той е обитаван от царския двор, болярите и патриарха. Опасан е от крепостна стена, построена върху естествени отвесни скали. Тук се намират Балдуиновата кула, части от двореца, патриаршеската църква „Възнесение Христово“.

Сред останалите реликви на града се нареждат църквите „Св. Четиридесет мъченици“, „Св. Димитър Солунски“, „Св. Петър и Павел“, катедралата „Рождество на Пресвета Богородица“. Това е град, който въздейства и с оригиналната си и неповторима възрожденска архитектура.

Уникална атракция е аудио-визуалното шоу „Звук и светлина“. Драматична музика, разноцветни светлини, лазери и църковни камбани разказват славната и трагична история на Второто българско царство (1185-1393 г.). Спектакълът е уникало преживяване и част от магията на Велико Търново. Стотиците цветни светлини, трите лазерни лъча представят моменти от битките срещу османските орди, годините на турското иго, революционното движение и Освобождението. Най-доброто място за наблюдаването му е на площада пред Царевец, който носи името на Цар Иван Асен II.

Църква „Св. Димитър Солунски“ – Велико Търново

София – древна и вечно млада

София е не само столица на България, но и сърцето на балканската държава. Градът е културен, просветен, административен и индустриален център, а девизът му с право е „Расте, но не старее“. Заобиколен е от приказни планини – Стара планина на север, Витоша на юг, на югоизток от Лозенската и Люлин планина на югозапад.

София е град със 7000-годишна история. През VIII в. пр. н. е. на мястото на неолитно селище възниква древният тракийски град Сердика. По време на Римската империя градът е център на римската провинция Долна Дакия. Строят се кули, крепостни стени, административни и религиозни сгради, а император Константин Велики го нарича „Моят Рим“. През 809 г. кан Крум го присъединява към пределите на своето царство.

По това време градът носи славянското име Средец – „среда, център, средище“. По-късно, през Средновековието, получава названието София, кръстен на храма „Св. София“, който съществува и днес в самия център на града. Строят се много нови църкви, сред най-известните и впечатляващи е Боянската църква, красиви обществени сгради. В документите на османските завоеватели градът е описван като невероятно красив. София се оказва важен кръстопът на Балканите и придобива значението на занаятчийски и търговски център.

Днес София изобилства от бизнес и търговски центрове, динамичен нощен живот и културни забележителности. За да се обиколят те, трябва да се отдели доста свободно време и това със сигурност не може да стане наведнъж. Тук има много музеи, сред които Природонаучният музей, Националният исторически музей, музеят „Земята и хората“, Етнографският музей, както и много галерии, театри.

Ротонда „Св. Георги“ – София

Изглед от София

Храм-паметникът „Св. Александър Невски“ е сред символите на града. Той е изключително грандиозна постройка, камбанарията му е висока 50,52 м, а в ясно време позлатените кубета се виждат километри преди да влезете в града. Непосредствено до храма се намира най-старата църква „Св. София“, дала името на столицата. Интересен е и площадът около храма, където са Паметникът на Незнайния воин с вечния огън и откритият пазар на стоки с антикварна стойност. В близост са руската църква „Св. Николай“, сградата на Българска академия на науките и Народното събрание. Интересни за посещение са още Народната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ и Софийският университет „Св. Климент Охридски“ – първото висше учебно заведение в страната. Във вътрешния двор на Президентството е римската ротонда, превърната в църква „Св. Георги“.

Любимо място на местните жители и ключова точка за срещи е Националният дворец на културата (НДК). Сградата разполага с 16 зали, най-голямата от които е с 5000 места. Това е многофункционален комплекс, съвременен замък – синтез на модерна архитектура с пластични изкуства. Великолепните пространства са одухотворени от над сто произведения на монументалната живопис, скулптурата, дърворезбата, гоблена, металопластиката. Под покрива му са съсредоточени, както културният живот на столицата, така и престижна конгресно-конферентна дейност, делови и политически събития. Тук всеки ще намери нещо за себе си. В НДК ще срещнете, както големи артисти, така и видни конгресмени, политици, бизнесмени. Залите му пазят гастроли на световноизвестни имена като Хосе Карерас, Андреа Бочели, Монсерат Кабаие, Найджъл Кенеди, Емир Кустурица.

Национална галерия за чуждестранно изкуство

„Колелото на живота“ – стенопис в Преображенския манастир

Манастирът се радва на добра поддръжка от царете през средните векове, което го превръща в духовен и културен център на страната. В това може да се уверите от дарствената грамота от 1378 г., която се пази и до днес в манастирския архив. През XIII и XIV в. в Рилския манастир се създават интересни ръкописи, великолепни произведения на дърворезбата, високохудожествени стенописи, икони.

В Стара планина големи и добре уредени манастири са Осеновлашкият манастир и Черепишкият манастир „Успение Богородично“ в Искърското дефиле, Клисурският манастир близо до прохода Петрохан, както и Етрополският манастир „Света Троица“. Драгалевският манастир „Св. Богородица Витошка“ в полите на Витоша и Кремиковският манастир „Св. Георги Победоносец“ също са много интересни като обекти за посещение.

Манастирите около Велико Търново водят началото си от времето на Втората българска държава и имат голяма историческа и културна стойност. Там може да се насладите на Преображенския манастир „Преображение Господне“, Патриаршеския манастир „Св. Троица“, Дряновския манастир „Св.

Образци на християнското изкуство – църкви и манастири. Развитие на иконописта

Покръстването през 864-865 г. е акт, с който България се нарежда сред християнските сили на Европа. От самото си създаване християнските паметници се превръщат в центрове на славянската писменост и култура.

Едно от най-големите културни и исторически богатства на България са манастирите. Някои от тях датират още от византийско време и са спомогнали за запазването на българския дух, а други са построени на мястото на разрушени обители. Едни впечатляват с уникалната си архитектура, други – с ценните си икони и майсторски стенописи, а трети – с разположението си сред най-живописните кътчета на страната. Най-популярните и големи манастири в България са Рилският, Бачковският и Троянският манастир. Други изключително живописни са Гложенският манастир „Св. Георги Победоносец“ в близост до Тетевен и Рожненският манастир „Рождество Богородично“ в района на Мелник.

Рилският манастир е най-големият и внушителен манастир в България. Основан е в средата на 30-те години на X в. от отшелника Иван Рилски и учениците му. Самият Иван Рилски е един от първите известни български монаси-отшелници.

Рилски манастир

Бачковски манастир

Архангел Михаил“, Плаковския манастир „Св. Пророк Илия“ и Соколския манастир „Успение Богородично“.

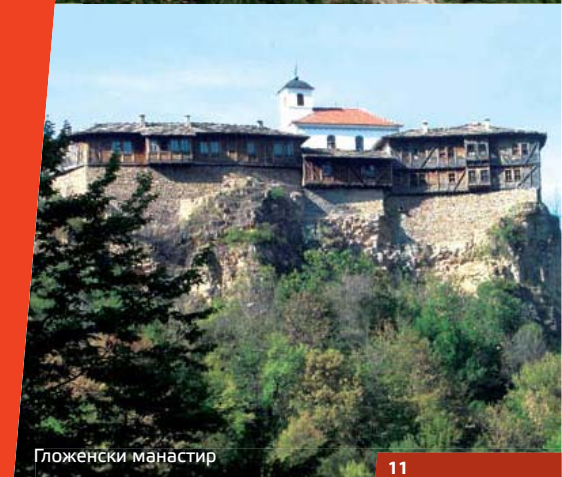
В Северна България се намират множество скални манастири, повечето от които са недействащи, но изключително интересни. Много са тези по поречието на река Русенски Лом – Басарбовският манастир е единственият действащ скален манастир в България, а Ивановските скални манастири, на около 25 км от Басарбовския, са включени в списъка за световното културно наследство на ЮНЕСКО. Друг популярен скален манастир е Аладжа манастир до черноморския курорт Златни пясъци.

Иконописта е тясно свързана с християнството и разпространена главно в източноправославния свят. Българската иконопис се ражда около век след приемането на християнството. Уникални са керамичните икони на Плисковско - Преславската култура, както и най-известните образци от периода на Втората българска държава – двустранната икона „Богородица Катафиги и свети Йоан Богослов“ („Погановската икона“) от XIV в., „Богородица Елеуса“ - двустранна икона, произхождаща от Несебър (XIII-XIV в.), „Богородица Одигитрия“ от Несебър, която впечатлява с богатия си сребърен обков (пазена в Бачковския манастир).

Във времената, когато България е част от Османската империя, иконописта, заедно със славянската писменост и християнството, спомага за съхраняването на народността самосъзнание. Възраждането носи обновление в иконописта. Новият стил е близо до народните традиции, без да влиза в противоречие с каноните на жанра. Ярки, жизнерадостни цветове, персонажи в съвременни на епохата костюми, често изобразяване на български царе и патриарси-светци са сред отличителните белези на възрожденската иконопис. Зараждат се нови школи: Самоковската, Тревненската, Дебърската и други. Сред изтъкнатите иконописци на епохата са Захарий Зограф, Никола Обрзописов, Станислав Доспевски. За разлика от преди, възрожденските зографи рядко са духовни лица, което спомага за развитието на самобитен творчески почерк.

Ивановски скални манастири

Гложенски манастир

Важни културни обекти и дестинации в България

БЪЛГАРИЯ

КУЛТУРЕН ТУРИЗЪМ

- 21 Крест „Хисаря“
- 22 Антично селище „Нове“
- 23 Етнографски музей, Пловдив
- 24 Античен театър, Пловдив
- 25 Караново
- 26 Троянски манастир
- 27 Бачковски манастир
- 28 Златоград
- 29 Архитектурно-етнографски комплекс „Етъра“
- 30 Соколски манастир
- 31 с. Боженци
- 32 Казанлъшка гробница
- 33 Плаковски манастир
- 34 Дряновски манастир
- 35 Преображенски манастир гр. Велико Търново
- 36 Царевец
- 37 Патриаршески манастир с. Арбанаси
- 38 Никополис ад Иструм
- 39 Музей „Неолитни жилища“ - Стара Загора
- 40 Перперикон
- 41 Басарбовски манастир
- 42 Ивановски скални манастири с. Жеравна
- 43 с. Александрово, Хасковски район
- 44 с. Мезек, Свиленградски район
- 45 Велики Преслав
- 46 Плиска
- 47 Мадарски конник
- 48 с. Свещари, Исперихски район
- 49 Варненски халколитен некропол
- 50 Аладжа манастир
- 51 Старият Несебър
- 52 Църква „Христос Пантократор“ Созопол
- 53 Църква „Св. Георги“ - Созопол
- 54 Кълиновски манастир
- 55 Широка лъка
- 56 с. Ковачевица / Лещен
- 57 Пещера „Магура“
- 58 Ивайловград, Вила „Армира“
- 59 Тракийско светилище „Татул“
- 60 Римски град Деултум - Дебелт
- 61 Калиакра
- 62 Земенски манастир
- 63 Покритият мост, комплекс Вароша
- 64 Шиманова крепост
- 65 Етрополски манастир
- 66 Гложенски манастир
- 67 Копривщица
- 68 Старосел

- 1 Крепост „Баба Вида“
- 2 Клисурски манастир
- 3 Храм-паметник „Александър Невски“
- 4 Белоградчишки скали
- 5 Драгалевски манастир
- 6 Кремиковски манастир
- 7 Национална галерия за чуждестранно изкуство
- 8 Ротонда „Св. Георги“
- 9 Боянска църква
- 10 Рилски манастир
- 11 Банско
- 12 Църква „Света Троица“ - Банско
- 13 Рожненски манастир
- 14 Мелник
- 15 Могиланска могила - Враца
- 16 Черепишки манастир
- 17 Етрополски манастир
- 18 Гложенски манастир
- 19 Копривщица
- 20 Старосел

- Летище
- Граничен пункт
- Пристанище

Селища и градове-музеи в България и тяхната магия

Арбанаси е едно от най-живописните стари селища в България. Разположено е на едноименното скалисто плато, с неповторим изглед към средновековната част на старата българска столица Велико Търново. Известно е с характерната си жилищна архитектура и богатите със стенописи черкви. Селището е основано през XIII в. от български боляри. Постепенно се развива като богато търговско селище с над 1000 къщи. Те поразяват със суровия си външен вид и високи каменни огради, които силно контрастират с китните дворове и неповторимия уют и удобства на вътрешните пространства. Таваните, вратите, мебелите и прозорците са богато украсени с дърворезба, стените са декорирани с гипсови орнаменти, изписани с цветя и растителни елементи.

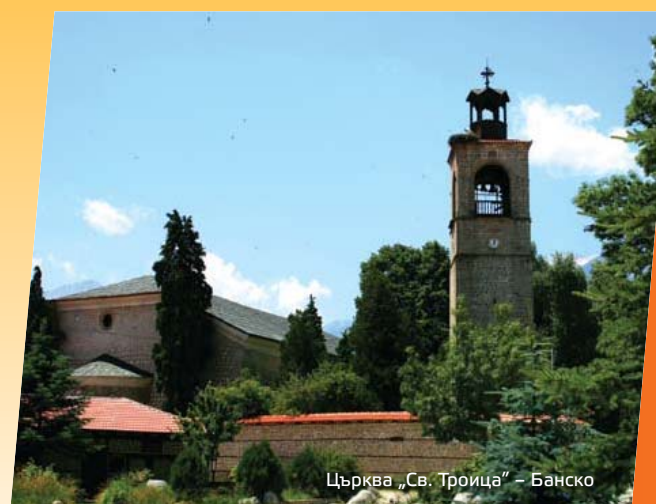
Особено красиви са запазените 7 черкви от XVII в. Със здравите си високи зидове, малки прозорци и непристъпни, оковани с желязо и дъбови врати, те хармонично се вписват в общия архитектурен вид на селището. Почти лишени от външна украса, вътре черквите са богато изографисани и украсени с невероятно красиви дърворезби.

Грънчар

Арбанаси

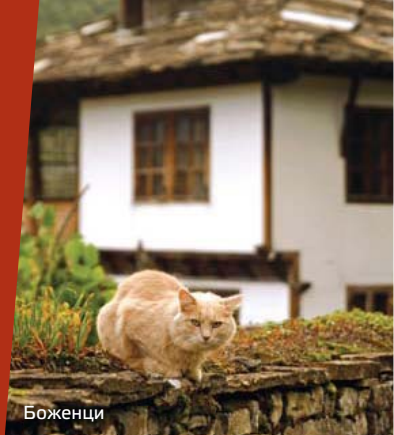
Църква „Св. Троица“ – Банско

Банско е красив планински град, разположен в подножието на Пирин планина на височина 925 м. Известен е с оригиналната си самобитна архитектура, живописни двукатни каменни къщи и цветни градини, с иконописната и дърворезбарската школа, с местната си кухня. В средата на XVIII в. е голямо и богато селище с развити занаяти, търговия и изкуство. По това време се оформя Банската художествена школа, която разнася славата си на Балканите и Централна Европа. В много от българските градове има останали паметници, дело на тези причудливи майстори.

Днес градът е популярен с неzemните красоти на Пирин. С многобройните си хотели и механи и чудесните условия за летен и зимен туризъм. Неповторимото гостоприемство на местните граждани и великолепните старинни пирински песни привличат ценители от цял свят.

Боженци е малко селище, паметник на българската възрожденска архитектура, сгушено в северните склонове на Централна Стара планина.

Малкото на брой къщи са разположени на двата бряга на р. Божанка, която извира недалеч от селото. Замогнало се чрез животновъдството, занаятите и търговията през XVIII в., селото променя своя архитектурен облик. Хълмистият релеф позволява на боженските майстори да оформят едни от най-живописните архитектурни ансамбли. Високите каменни огради, кованите дъбови порти, малките калдъръмени улички, каменните чешми и мостове, малките дюкянчета носят неповторимата атмосфера на това райско кътче на България. Тук всеки може да намери тишина и спокойствие като се пренесе в един отдавна отминал свят. Днес Боженци приютява редица известни български писатели, художници, архитекти, дейци на науката и изкуството.

Боженци

Празник „Лазаровден“

Етнографски комплекс „Етъра“

„Етъра“ е впечатляващ етнографски музей на открито. Разположен е в едноименния квартал на гр. Габрово на брега на р. Сивек, в северните склонове на Централна Стара планина с площ от 60 декара.

Експозицията му показва на живо пред посетителите (с участието на майстори и аниматори) архитектурата, етнографията, фолклора, старинните занаяти, традиционната кухня, домашната подредба и облеклата на Габровския край от периода XVIII-XIX в. В комплекса са запазени или пренесени от други съседни селища чешми, мостове, сгради, съоръжения и уреди. Чрез тях по интересен и занимателен начин се разкриват напредничавостта, изобретателността и високото художествено майсторство на някогашните габровци.

Жеравна също е архитектурно-етнографски резерват с над 150 къщи, свещоливница, килийно училище, метох, черква, чешми, ханове и дюкяни, запазени от Възраждането. Селото е разположено в югоизточните склонове на Източна Стара планина, възникнало е през XII-XIV в.

Постепенно се замогва, развиват се занаятите, животновъдството и търговията.

Оформя се характерната жеравненска къща, изградена изцяло от грубо обработено дъбово дърво с дълбоки до 2 м стрехи и дървени капаци по прозорците. Външният вид на къщите не винаги показва вътрешното богатство на форми и детайли - дърворезбите и апликациите по стените на стаите, вратите, прозорците и мебелите. Запазени са и днес са превърнати в музеи къщи, черкви, училища. Жеравна е едно от най-привлекателните кътчета на България.

Къща в Жеравна

Резбован таван в Трявна

Копривщица

Трявна

Копривщица е неповторима със своята природа, щедро даряваща жизнени сили, съхранена от векове история, уникални паметници на културата. Тук са съхранени над 380 архитектурни и исторически паметници, част от културното наследство на България. Богатата история, съхранените бит и фолклор са причина днес това прекрасно място да привлича все повече туристи.

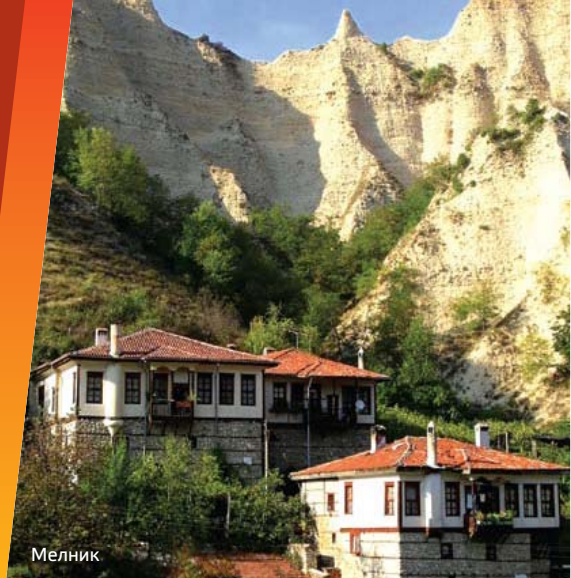
Копривщица е отлично място за спокойна почивка. Градчето е осяяно с малки семейни хотелчета с типичната копривщенска подредба и идеално поддържан, изпъстрен с много цветя двор. Впечатление ще ви направят чистият планински въздух и тишината.

Градът е осяян със забележителности, които привличат вниманието, вдъхновяват поети, художници и певци. Тук могат да се видят много камени художествени творби като надгробни паметници, скулптури и бюстове, мостове и чешми. Всяка една от тези творби представлява сама по себе си шедевър на изкуството. Най-голям интерес обаче предизвикват старите къщи на видни личности от българската история, които днес са превърнати в музеи. Всяка година в края на лятото Копривщица е домакин на традиционния Национален събор на българското народно творчество, в което участие взимат над 10 хиляди музиканти, певци и танцьори.

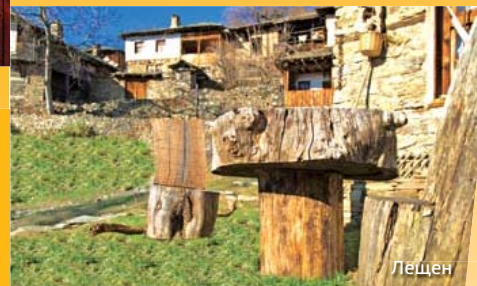
Град Мелник е град-музей, град-история, най-малкото градче в България. Тук попадате в миналото - живописни къщички с керемидени покриви, тесни улички, каменни пътища. Уютни хотели, кръчми с традиционна българска кухня, винарни изби, сувенирни магазини – това ще ви предложи днес Мелник.

Червеното вино, което ще опитате, ще ви накара да се съмнявате, че истинското вино е само във Франция. Мелнишкото вино има богат вкус и аромат. Винарните къщи са известни далеч извън България. Тук винопроизводството се развива от стотици години и тайните му са предавани от поколение на поколение. Климатът е подходящ за отглеждането на различни сортове грозде, като един от уникалните за града е „широка мелнишка“.

Сред забележителностите могат да се отбележат още Пашовата къща (Градски национален музей), Кордопуловата къща (частен музей с винарска изба), руините на средновековни църкви. В околността му се намира Роженският манастир, един от няколко средновековни манастира, сравнително добре запазени и до днес. Няма да останете безразлични и към невероятната природа на Пиринския край и мелнишките пясъчни пирамиди – уникално чудо, извадено от природата.

Мелник

Лещен

Златоград

Изглед от Созопол

Созопол е най-старият град по българското черноморско крайбрежие и един от най-популярните курорти в България. Центърът му (Старият град) се намира на малък полуостров. В близост до него са островите Св. Иван и Св. Петър.

Първото селище тук възниква в края на IV-III хил. пр. Хр. Подводните проучвания в созополското пристанище разкриват останки от жилища, керамични съдове, камени и костни оръдия на труда от бронзовата епоха. В созополския залив са открити и многобройни камени котви и щокове, датиращи от II-I хил. пр. Хр.

Те свидетелстват за активно корабоплаване още от най-дълбока древност. По-късно е елинска колония – Аполония Понтика, от името на бог Аполон. Градът израства като важен търговски и пристанищен център.

От XVIII-XIX в. са запазени църкви и множество къщи от дърво и камък, създаващи неповторимия архитектурен облик на днешен Созопол. Старинни икони и великолепни дърворезбени иконостаси представят забележителните постижения на художествениците занаяти от това време.

През лятото на 2010 г. при археологически разкопки на остров Св. Иван е открит реликварий, който предизвиква истинска сензация. Той съдържа мощи – костици от ръка, лицева част и зъб на светец, които след проучване от специалисти се приема, че принадлежат на самия св. Йоан Предтеча.

Именно част от черепа и едната ръка на св. Йоан Кръстител са се пазили в Константинополската патриаршия, откъдето са преместени тук при османските набеи. Мощите днес се намират в Созополската църква „Св. Георги“, която притежава и други първостепенни християнски реликви - частица от Светия кръст и мощи на св. Андрей.

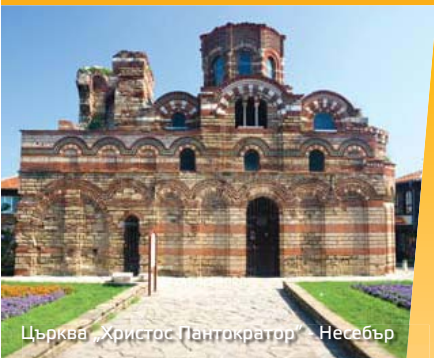

Старият град в Созопол

Несебър е една от най-големите исторически съкровищници, поради което е обявен за град-музей, както и за архитектурен и археологически резерват с национално значение. Заради множеството добре запазени паметници от различни епохи, Старият Несебър е паметник на културата от списъка на ЮНЕСКО за световно културно наследство.

Градът е един от най-старите в Европа и най-богатият на архитектурни паметници от Средновековието в България. Наследник е на древно тракийско селище, основано през II хил. пр. Хр.

Градът е обявен за архитектурно-археологически резерват поради неповторимия си облик и особената атмосфера на улиците си. Най-голямото богатство на града са близо 60-те запазени възрожденски къщи, придаващи му изключително романтична атмосфера, и над 40-те църкви. 23 от храмовете са открити при разкопки и са реставрирани, като действаща в момента е само една, а други са превърнати в картинни галерии и музеи.

Църква „Христос Пантократор“ - Несебър

Несебър

Несебър

Етнографски музей – Пловдив

Пловдив

Пловдив е вторият по брой на населението град в България. Тук се провеждат много икономически и културни мероприятия, сред които Международният панаир, Международният театрален фестивал „Сцена на кръстопът“, Телевизионният фестивал „Златна ракла“. В града са запазени много антични паметници, сред които са Античният театър, Римският одеон, Агората (Римският форум), Римският стадион, късноантичната сграда „Ейрене“ и др.

Старият Пловдив е уникален градски организъм, изграден от археологически обекти, музеи и галерии с ценни експонати, старинни сгради, действащи храмове с богата живописна и дърворезбена украса, уютни кафенета и ресторанти, стари и нови жилищни постройки с романтични дворове, живописни калдъръмени улици. Градът е носител на европейски златен медал за опазване на паметниците от миналото.

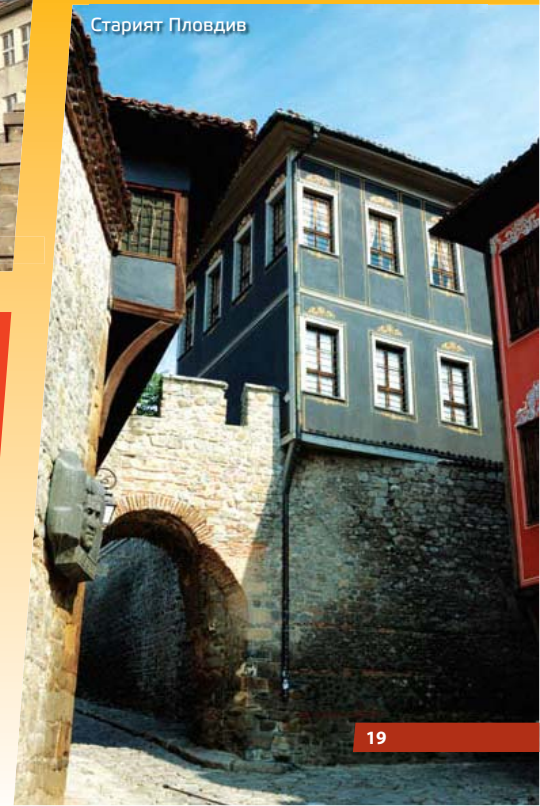
Уникалното културно-историческо наследство на Пловдив обхваща три основни епохи – Античност, Средновековие и Възраждане. Всяка една от тях включва значими туристически забележителности на града. Те са пътешествие към загадъчното минало, събуждащо любопитство за откриване на съвременни приключения.

През XII в. пр. н. е. праисторическото селище преминава в древнотракийския град Евмоллия, който е един от първите градски центрове в Югоизточна Европа. Останките от него могат да бъдат видени и днес.

Античният театър

Старият Пловдив

Традиционни занаяти и празници

България е запазила и до днес свежестта на народното си творчество. Характерните традиционни занаяти, песни, танци и костюми са най-доброто съприкосновение с местните фолклор и традиции.

Българските занаяти бележат разцвета си в края на XIX в. като най-разпространени са тъкачеството, изработката на керамика, украшения и облекла. Особено популярни са народните носии – произведение на изкуството, както и традиционните цървули. Дърворезбата намира широко приложение, като се използва не само за изработката на предмети за дома, но и за украса, включително и при иконостасите. Други български занаяти са грънчарството, мутафчийството, кожарството.

Едни от най-интересните фигури на народните празници са кукерите. Това са карнавални образи, предрешени като зверове или типични персонажи, винаги с маски, като често носят чанове на пояса и кожуси с обърната навън козина. На 1 януари се организира кукерски събор. Млади и стари се обличат в народни носии, маскират се и започват да гонят злите духове. Кукерските игри и обичаи се изпълняват само от мъже, главно ергени. Всяка кукерска дружина си има водач, който единствен е женен мъж, тоест стопанин с установено социално положение. В Източна България водачите ще ги познаете по булчинските и младоженски костюми. В останалите части на България са облечени с кози, овчи или сърнешки кожи, с кожени маски на главите или пък са с почернени лица.

Фестивал на виното

Фестивал на българското народно творчество

Най-старинни се считат маските във вид на овен, козел и бик. Въздействието на маскираните кукери допълнително се подсилва от звука на окачените по тях медни и бронзови звънци.

Най-известен е Международният кукерски събор „Сурва“ в Перник, на който гости от цял свят идват, за да споделят магията на играта, да видят и пипнат маските, да се почувстват обновени, да си пожелаят здраве и късмет.

Друг празник, свързан с фолклора на страната, е обичаят Баба Марта. В народните вярвания това е митичен персонаж, чието име се свързва с името на месец март. С Баба Марта редом вървят различни обреди, посветени на идващата пролет.

Най-известният обичай, свързан с името ѝ, е закичването на цялото население на страната с мартеница (усукани бяла и червена нишка) на 1 март. Смята се, че обичаят за връзване на мартеница произхожда от древните българи, чиито канове са връзвали мартеници на съплеменниците си за бойна сила, здраве и дълголетие.

Един от най-мистичните и впечатляващи традиционни ритуали е танцът на нестинарите. Нестинарството е древен български и гръцки обичай, при който хората танцуват боси върху жарава (въглини). Обичаят е запазен в автентичния си вид в село Българи, намиращо се в планината Странджа, но може да го откриете и в други села из страната.

Нестинарите играят вечерта в деня на св. Константин и св. Елена. В деня на светците, на процесия, водена от нестинарите, трима юноши изнасят иконите до близкия край селото освещен извор. В шествието се включват всички жители. Иконите се освещават и се играе хоро с тъпан и гайда.

Мартеница

Нестинарски танц

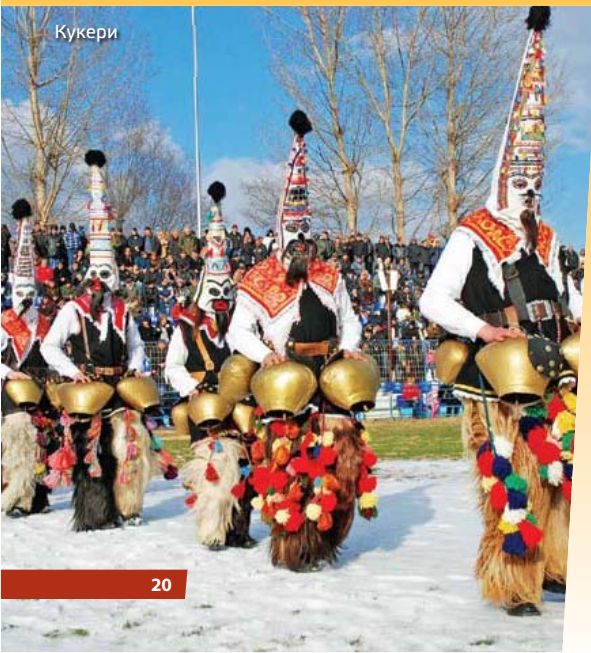

Розобер

Шествието обикаля цялото село и нестинарите се прибират в параклис. Там прекарват времето до вечерта, слушат непрекъснато биене на тъпан в определен ритъм, от което изпадат в транс и започват да танцуват. На площада се пали огън, който се поддържа цял ден. На свечеряване от огъня се прави жарава. В нея първи пристъпват най-старите нестинари, които преди това я обикалят три пъти, а след това минават на кръст. След това започва и истинският танц - нестинарките влизат в огнения кръг с пронизителен вик. Танцорите танцуват, с украсената с цветя икона на св. Константин и св. Елена. Забележително е, как след ритуала нестинарите нямат рани или изгаряния по краката. В това се състои най-голямата магия на нестинарството.

Друго интересно събитие с почитатели в цял свят е Празникът на розата. Традиционно той се провежда през първите почивни дни на месец юни в центъра на розопроизводството и преработка на розовия цвят Казанлък. Празникът започва с ритуали розобер и розоварене, извършвани от момичета в пъстри народни носии. От градините с рози празникът се пренася на централния площад с празнично шествие, където се избира с конкурс „Царицата на розите“ – най-красивата девойка. С венец от рози и обсипвана с дъжд от цветя, тя приветства гостите, дошли на празника. Започва пъстро и весело празненство с много песни и танци. Фолклорната част на празника завършва с вито хоро.

Кукери

Културният живот в България е повлиян от тенденциите в световен мащаб. На сцената на изкуството се изявяват новите форми, актуални за нашето съвремие. Сред тях са седмицата на дизайна, „Sofa Dance Week“, „Sofa Architecture Week“ - международни събития, които показват на българска сцена творчеството на световноизвестни артисти, дизайнери и архитекти.

Театралният афиш в страната е изключително богат. Международният театрален фестивал „Варненско лято“ и филмовите фестивали „Киномания“ и „София филм фест“ привличат любители на театралното и филмово изкуство от всички краища на света. Столицата София е подслонила най-известните български театри, в които се провеждат редовни премиери на големите имена в това изкуство. Сред тях са Държавният сатиричен театър „Алеко Константинов“, Народният театър „Иван Вазов“, НДТ „Сълза и смях“, Младежки театър „Николай Бинев“, театър „Българска армия“ и мн. др. Всички големи градове разполагат с градски театър, в който да се насладите на играта на местната трупа.

Галериите и музеите в страната предлагат на публиката редовни експозиции и гостуващи изложби, в които може да се запознае с богатото историческо минало по тези земи. В тях ще откриете и символите на съвременното изкуство – перформанси, инсталации, модни ревюта. Най-богатите колекции се намират в Националната галерия за чуждестранно изкуство, Националната художествена галерия, Софийска градска художествена галерия, Националния исторически музей, Националният археологически институт с музей при БАН и в мн. др. по-малки и частни галерии, пръснати из улиците на големите градове.

Народен театър „Иван Вазов“ в София

Джаз фестивалът в Банско

В страната се провеждат и ежегодни културни събития и фестивали, спечелили свои почитатели по цял свят. Едни от най-известните са „Празниците на изкуството Апология“ в гр. Созопол. Ежегодно в края на лятото там се срещат звезди на всички видове изкуства. В продължение на една седмица градът е дом за музиканти, актьори, режисьори, продуценти, художници, поети и писатели. Техният талант и висок професионализъм превръщат в истински празници созополските дни и вечери. Доказателство за това е публиката, която препълва фестивалните зали и градските улици.

Сред големите музикални фестивали са още „Ловеч Парти Фест“, „Гайдарско надсвирване“ в родопското село Гела, „Калиакра Рок Фест“, „Спирит ъф Бургас“, „Бургас и морето“, Международният Джаз фест в гр. Банско и мн. др. Тяхното многообразие ще ви накара да избирате между всички музикални стилове – от магията на местния фолклор и импровизациите на джаза до изпълненията на истински светилица в рок музиката.

ТУРИСТИЧЕСКИ ИНФОРМАЦИОННИ ЦЕНТРОВЕ

НАЦИОНАЛЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР НА МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА, ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

1040 София, пл. „Св. Неделя“ №1
тел.: 02 933 58 26, 02 933 58 21, 02 933 58 11
e-mail: e-docs@mee.government.bg

СОФИЯ

1504 София, подлеза на Софийски университет „Св. Климент Охридски“
тел.: 02 491 83 44, 02 491 83 45, e-mail: tourist@info-sofia.bg

ТРЯВНА

5350 Трявна, ул. „Ангел Кънчев“ №33
тел.: 0677 22 47, e-mail: tourist@trjavna.com

ГАБРОВО

5300 Габрово, пл. „Възраждане“ №3
тел.: 066 818 406, e-mail: tour_info@gabrovo.bg

БЕЛОГРАДЧИК

3900 Белградчик, ул. „Поручик Дворянов“ №1А
тел.: 0936 53 291, e-mail: ticbelogradchik@gmail.com

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

5000 Велико Търново, ул. „Христо Ботев“ №5
тел.: 062 622 148, e-mail: ticvt@gmail.com

КОПРИВЩИЦА

2077 Копривщица, пл. „20-ти Април“ №6
тел.: 07184 21 91, e-mail: center_bogdan@abv.bg

РУСЕ

7000 Русе, ул. „Александровска“ №61
тел.: 082 82 47 04, e-mail: tic@city.russe.bg

ШУМЕН

9700 Шумен, бул. „Славянски“ №17
тел.: 054 857 773, e-mail: shumen_opt@abv.bg

ИВАНОВО

7088 с. Иваново, ул. „Олимпийска“ №75
тел.: 08116 27 15, e-mail: tur_iv@abv.bg

ЕЛЕНА

5070 Елена, ул. „Иларион Макариополски“ №13
тел.: 06151 74 30, e-mail: otic@elena.bg

ПЛЕВЕН

5800 Плевен, пл. „Възраждане“ №1
тел.: 064 824 004, e-mail: tourpleven@abv.bg

СТАРА ЗАГОРА

6000 Стара Загора, бул. „Руски“ №27
тел.: 042 627 098, e-mail: tic@city.starazagora.net

НЕСЕБЪР

8231 Несебър - Стара част, ул. „Месамбрия“ №10
тел.: 0554 29 346, e-mail: visitnessebar@abv.bg

ПЛОВДИВ

4000 Пловдив, пл. „Централен“ №1
тел.: 032 656 794, 032 620 229
e-mail: tic_plovdiv@abv.bg, tic.plovdiv@gmail.com

ВАРНА

9000 Варна, пл. „Св. св. Кирил и Методий“
тел.: 052 608 918, 052 608 919, e-mail: invarna@abv.bg

ВИДИН

3700 Видин, ул. „Баба Вида“ №4
тел.: 094 609 468, 094 609 468
e-mail: turist@zamo.vidin@gmail.com, tourism.obshhtinavidin@gmail.com

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА БЪЛГАРИЯ

Местоположение: Република България е държава в Европа, разположена в източната част на Балканския полуостров. На изток граничи с Черно море, на юг – с Гърция и Турция, на запад – с Република Македония и Сърбия, а на север – с Румъния.

Климат: България се намира на границата между умерената и средиземноморската климатична област. В северната част на страната климатът е умереноконтинентален, докато на юг се чувства осезателно средиземноморско климатично влияние.

Средна температура през зимата: 0 °C до -2 °C

Средни температури през лятото: около 20-22 °C

Територия: 110,099 км²

Население: 7 679 290 (2001 г.)

Официален език: Български

Столица: гр. София

Средна надморска височина: 470 м.

Най-висока точка: връх Мусала (2925 м.)

Времева зона: GMT+2 (EST+7)

Основно вероизповедание: източно-православие (82,6% от населението)

Други вероизповедания: ислям (12,2% от населението), католицизъм (0,6% от населението), протестантизъм (0,5% от населението) (2001 г.)

Етнически групи: Българи (83,9%), турци (9,4%), роми (4,7%), други (2%) (2001 г.)

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА, ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

1000 София, ул. Славянска № 8
тел.: 02 940 7001
факс: 02 987 2190, 02 981 9970, 02 981 5039
e-mail: e-docs@mee.government.bg
www.mee.government.bg

Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Схема за безвъзмездна финансова помощ BG161P0001/3.3-01/2008 „Подкрепа за ефективен национален маркетинг на туристическия продукт и подобряване на информационното обслужване“, BG161P0001/3.3-01/2008/001-4 „Изработка и разпространение на рекламно-информационни материали за промоция на България като туристическа дестинация“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработка и разпространение на рекламно-информационни материали за промоция на България като туристическа дестинация“, договор №BG161P0001/3.3-01/2008/001-4, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от бенефициента – Министерство на икономиката, енергетиката и туризма и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

ВЪЗМОЖНОСТИ ПРЕЗ ЦЯЛАТА ГОДИНА

